



Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/1572-33
Saksbehandler Ole Tom Ørnevik

Utvalg	Møtedato
Ungdomsrådet - orientering	17.03.2022
Kommunestyret	24.03.2022
Eldrerådet	22.03.2022
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	22.03.2022

Froland kommuneplan Arealdel - Vedtatt planprogram

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunestyret vedtar planprogrammet for kommuneplanens arealdel sist revidert 24.03.2022.

Vedlegg

Planprogram Froland kommunes arealdel

Miljødirektoratet - spørsmål fra Froland kommune om utredning av grønn energi

Mattilsynet - innspill til varsel om oppstart av planarbeid og forslag til planprogram – revidering av kommuneplanens arealdel

Statnett SF - planprogram arealdel - spenningsfall i strømledning

NVE - innspill til varsel om oppstart av planarbeid og offentlig ettersyn av planprogram for kommuneplanens arealdel

Bøylestad Energipark og Fosseko Eiendom AS- innspill til kommuneplanens arealdel

Statnett SF - uttalelse - varsel om oppstart av planarbeid og forslag til planprogram arealdelen

Fortidsminneforeningen - merknader til foreslått planprogram - arealdel

Froland motocrossklubb - arealinnspill til rullering av kommuneplanen

Avinor - uttalelse - varsel om oppstart av planarbeid og forslag til planprogram

Direktoratet for mineralforvaltning - uttalelse til varsel om oppstart og høring av planprogram - kommuneplanens arealdel

Statsforvalteren i Agder - innspill til melding om oppstart av planarbeid og forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel

Statnett SF - høringsuttalelse - varsel om oppstart av planarbeid og forslag til planprogram

Forsvarsbygg - uttalelse til varsel om oppstart av planarbeid og forslag til planprogram

Øyvind Myhren Tjøstheim - innspill til planprogram - revisjon av kommuneplanens arealdel

Østre Agder brannvesen - innspill til kommuneplanens planprogram

Bøylestad og Bøylefoss Velforening - innspill planprogram arealdel 30.11.2021

Vedlegg 4 turstier

Bøylestad og Bøylefoss Velforening innspill planprogram arealdel 6.3.2022

Agder fylkeskommune - innspill til oppstart av planarbeid og forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel

Sammendrag

Kommunestyret i Froland vedtok den 23.09.2021 å varsle oppstart av planarbeidet med kommuneplanens arealdel og etterlysning av innspill til arealdelen. Med varslet fulgte også et forslag til planprogram. Det ble etterlyst bemerkninger til planprogrammet.

Det er mottatt 13 tilbakemeldinger på varslet + Miljødirektoratets svar på henvendelse fra administrasjonen.

Tilbakemeldinger/bemerkninger som omhandler direkte planprogrammet er følgende:

- Planprogrammet må ha føringer etter kommunens kulturminneplan.
- Miljødirektoratets metodikk for konsekvensutredning er for generell og at det bør benyttes metodikk som er mer spesifisert for det konkrete arealinnspillet.
- Planprogrammet har litt for «tynt» program for å sikre medvirkning. Konkret så etterlyses mer delaktighet fra barn og unge.

Forslaget til planprogram er revidert noe, bl.a. så tas med føringer for forslaget til kulturminneplanen som nå ligger ute til høring. Planprogrammets framdriftsplanen er også korrigert som følge av at høringsfristen måtte utvides som følge av sektormyndighetenes forespørsel om mer tid.

De øvrige bemerkningene/innspillene er mer rettet direkte mot planarbeidet med kommuneplanens arealdel som innpass av nye arealformål og endring/korrigerende av arealdelens bestemmelser.

Det er foretatt mindre endringer av forslaget til planprogram og kommunedirektøren fremmer forslag om at revidert forslaget til planprogram vedtas.

Bakgrunn (Fakta)

Norges vassdrag og energi direktorat (NVE) skriver at «kommuneplanens arealdel må omtale flom, skred, overvann, vassdragsmiljø og energianlegg. Sikkerhet mot natur-fare må være førende for arbeidet med kommunens arealdel. Etablering av næringsarealer til kraftkrevende bærekraftig industri vil kreve kraftforsyning. Det er viktig at kommunen/industriaktøren tar kontakt med det lokale nettselskapet for å avklare kraftforsyningen» (se vedlegg).

Fortidsminneforeningen viser til kulturminneplan for Froland og ber om at den legges til grunn for planarbeidet. De vil sterkt anbefale ombruk og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse. Dette for å ivareta kulturminner og for å begrense klimagassutslipp. Fortidsminneforeningen oppfordrer kommunen til å legge føringer og rutiner i kommuneplanen som vil ivareta kulturminner og kulturmiljø (se vedlegg).

Mattilsynet ber kommunen få en oversikt over alle drikkevannskilder og avløpsanlegg i kommunen. De ber om at kommunens hovedplan for vann- og avløpsanlegg blir førende for planarbeidet slik at kommuneplanens arealdel samsvarer med hovedplanen for VA. De ber også om at det i kommuneplanens arealdels bestemmelser settes krav som skal forhindre planteskadegjøre eller bringe smitte til akvatiske dyr (se vedlegg).

Statsforvalteren i Agder mener at kommunens samfunnsdel bør revideres slik at alle bærekraftmålene til FN blir ivaretatt. De mener at FNs bærekraftsmål henger i sammen og at man ikke kan oppnå hver bærekraftsmål hver for seg, men må løfte alle bærekraftmålene samtidig. De mener også at endringene som er gjort i kommuneplanens samfunnsdel og arealstrategi for innpass av kraftkrevende industri, ikke kan fremmes med planprogrammet men må gjøres i forbindelse med planprosessen for kommuneplanens samfunnsdel og arealstrategi. De er skeptiske til planutredningen som er foretatt i forkant før kommunens samfunnsdel og arealstrategi utpekte området fra Blakstadheia til kommunegrensen som fremtidig næringsareal, og mener at det bør gjøres mer omfattende analysering før kommunen kommer til en slik konklusjon. Når det gjelder kommunens tilrettelegging for kraftkrevende industri bør kommunen vurdere de økonomiske konsekvensene dette medfører, bl.a. behov for utbygging av infrastruktur. De viser til at etablering av ny næringsvirksomhet i kommunen kan gi påvirkninger på lokaliseringen av boligutbygging. Økt befolkningsvekst kan medføre behov for utvidelse av skole, barnehage og helsetjenester. De syns planprogrammets oppskrift for medvirkning ikke er omfattende nok og ber spesielt om at barn og unge gis mer muligheter for medvirkning (se vedlegg).

Direktoratet for mineralforvaltning ber kommunen sikre viktige mineralforekomster i sine planer og avveie utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. De ber om følgende:

- Det skal tas hensyn til registrerte mineralforekomster ved alle byggetiltak.
- Der forekomster med byggeråstoff kan bli berørt, vurderes hvordan ressursen kan komme samfunnet til gode før den blir gjort utilgjengelig for fremtidige generasjoner.

- Drift av uttak skal skje i henhold til bestemmelser i mineralloven med gjeldende forskrifter, samt vilkår i tillatelsen etter loven. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) er myndighet etter mineralloven.
- Kommunen bør videreføre kravet i eksisterende arealplan om regulering av masseuttak. DMF minner om at mineralloven stiller krav om meldeplikt for uttak over 500 m³, og at uttak over 10 000 m³ krever driftskonsesjon.
- Kommunen bør stille krav som ivaretar utredning av landskapsvirkninger og innarbeidelse av avbøtende tiltak ved drift av masseuttak, og med tanke på ønsket etterbruk ved regulering av uttak.

DMF minner om at datagrunnlaget fra NGU skal legges til grunn for utredning ved alle forslag til ny arealdisponering på lik linje med øvrige naturressurser (se vedlegg).

Agder fylkeskommune melder følgende:

- Generelt positiv til at det legges til rette for næringsvirksomhet som kan utnytte regionens store kraftoverskudd.
- Godt plangrep å vurdere omfattende arealbruksendringer for kraftkrevende næring, gjennom en kommuneplanprosess.
- Premiss at kraftkrevende industri må ligge i nærheten av kraftproduksjon bør begrunnes i den videre planprosessen.
- Anbefaler at viktige områder for friluftsliv, landbruk, kulturlandskap og kulturminner innarbeides i kommuneplankartet.
- Ber nyttiggjøre seg av andre innspill i saksfremstillingen. (se vedlegg)

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap påpeker at det generelt er Statsforvalteren som skal følge opp samfunnssikkerhet i plansaker.

Forsvarsbygg viser til at forsvaret har militær interesser begrenset til Mykland/Hauglandsheia. De har ingen bemerkninger til planprogrammet, men ber om å holdes orientert videre i planprosessen.

Østre Agder Brannvesen ber om at deres veileder for tilrettelegging for rednings- og slokkemannskap blir hensyntatt i videre planarbeid.

Avinor viser til at eventuelle tiltak nær Arendal Lufthavn Gullknapp i fremtiden må vurderes av Avinor når/hvis dette blir en realitet.

På forespørsel fra kommunes administrasjon svarer Miljødirektoratet at det ikke finnes beregningsverktøy som kan anvendes til et klimaregnskap for et kraftkrevende bærekraftig industri.

På forespørsel fra kommunes administrasjon vedrørende spenningsfall på ledninger og hvor stor betydning dette kan få for etablering av kraftkrevende bærekraftig industri svarer Statnett at spenningsfall ikke er en utfordring når det bygges ny koblingsstasjon ved Bøylestad og med 132 kv.ledning i et strekk på 15 km fram til Morrows batterifabrikk. 132 kv.ledning må ha rettighetsbelte (veksten holdt nede) på 30 meter. Dersom det blir aktuelt med etablering av industri med mer effektbehov så finnes det en mulighet for direkte tilkobling til deres 420kv.ledning. En slik ledning må ha rettighetsbelte på 38 meter.

I Statnetts høringsuttalelse til planoppstart gjør de oppmerksom på at transmisjonsnettledninger kan innarbeides i kommunens plankart med hensynssone H740. De gjør oppmerksom på at det er ikke tillatt med ny bebyggelse innenfor hensynssonen. Alt anleggsarbeid og alle tiltak i terrenget innenfor hensynssonen skal på forhånd avklares med lednings-eier. For deres anlegg på Bøylestad oppgir de følgende fremdriftsplaner:

- På kort sikt planlegges det tiltak med økt transformering mot Agder Energi sin nye Bøylestad transformatorstasjon for å forsyne Morrows Batteries industriplaner. Eventuell ny kraftkrevende industri på nye regulerte arealer i Arendal eller Froland kommune vil sannsynligvis medføre behov for ytterligere tiltak avhengig av effektbehov.
- På lengre sikt vil det kunne være behov for å bygge ny ledning fra Arendal transformatorstasjon til Bamble transformatorstasjon, og fra Arendal transformatorstasjon til Kristiansand transformatorstasjon.

- I tillegg vil det kunne komme ledninger og felt knyttet til fornyelse av Skagerak-kablene, og eventuell tilknytning til hav-vind, samt andre komponenter som krever arealer nær transformatorstasjonen (se vedlegg).

Fosseko Eiendom AS har kommet med et innspill til kommunens arealdel på å omgjøre arealet rundt kraftanlegget på Bøylestad fra LNF (landbruks-, natur- og friluftsinnteresser) til næringsarealer for kraftkrevende bærekraftig industri (se vedlegg).

Froland Motocrossklubb har kommet med innspill om å utvide deres eksisterende motocrossanlegg på Jomås med en enduro løypebane i nærområdet (se vedlegg).

Øyvind Myhren Tjøstheim har sendt inn brev som et direkte svar på Fosseko Eiendom AS innspill på å tilrettelegge næringsareal på Bøylestad for kraftleggende bærekraftig industri. I brevet uttrykker han skeptisk til revidering av kommuneplanen på grunnlag av et enkelt innspill. Han frykter for at forslagstiller dikterer planprosessen og at planen ikke blir bygget opp under demokratisk prosess. Han er positiv til kommuneplanens samfunnsdel/arealstrategi vedrørende at næringsarealer skal ha som målsetning å lokaliseres ihht. «ABC»-mønster, altså en lokalisering av næringsarealer rundt viktige kollektivknutepunkter og viktige samferdselsårer. Han forstår kommunen tilstreber nye arbeidsplasser, men påpeker at nye arbeidsplasser ikke må gå på bekostning av naturen. Han mener også at planprogrammet angir en begrenset medvirkningsprogram og etterlyser mer medvirkning fra barn og unge. Han mener også at Miljødirektoratets metodikk for konsekvensutredning og beregning av klimagassutslipp ifm. arealdisponering er for generell. Metodikken bør tilpasses og spesifiseres mer etter det aktuelle området. Han viser til at produksjonsprosessen til kraftkrevende bærekraftig industri vil kreve nedkjøling. Overskuddsvarmen fra kjølevann må utnyttes og det mener han må ligge til grunn for lokaliseringen av næringsarealer for kraftkrevende bærekraftig industri (se vedlegg).

Bøylestad og Bøylefoss velforening (Driftsstyret) ber kommunen vektlegge samferdsel ifm. kraftkrevende bærekraftig industri. Lokalisering av kraftkrevende bærekraftig industri på Bøylestad vil være i jomfruelig skogsareal. Skog er viktig i klimaregnskapet fordi den binder opp karbon og utslipper ut oksygen. Ved fjerning av skog og karbonbinding, og utbygging av areal med utslipp av klimagasser vil dette skape ubalanse i klimaregnskapet. Området rundt Bøylestad er viktig friluftsliv for lokalbefolkningen som strekker seg til 3 kommuner, Arendal, Tvedestrand og Froland (se vedlegg).

I et annet brev fra Bøylestad og Bøylefoss velforening (Driftsstyret) viser de til at aktuelle område på Bøylestad er et naturområde med mye myrer og våtmark. Disse inneholder mye karbon og vil bli frigjort med tilførsel av oksygen. De mener også at skogen er av høy produktionsklasse og grunnen inneholder høy bonitet. Det er også et område med mye kulturminner og viser til vannveien og tømmerfløting. De påpeker at fv. 3718 har dårlig kvalitet og viser til at det er urealistisk å bygge ut jernbanen med sidespor inn til området for eksport/import. Driftsstyret forlanger at det skal bygges ny vei inn i området fra E18 før eventuell anleggsstart. Tilrettelegging av kraftkrevende bærekraftig industri, må ikke resultere i datalager, da dette ikke gir noen gevinst i et klimaregnskap. De mener også at utslipp av temperert kjølevann til Nidelva vil være ødeleggende for fiskebestanden i elva (se vedlegg).

Vurderinger

Høringsuttalelsene fra sektormyndighetene bærer preg av å påminne kommunen konkrete tiltak, som ivaretar sektormyndighetenes fagområde, som man må ha inn i kommuneplanen. Temaet som tiltaket kommer inn under, er oppgitt i forslaget til planprogram. Administrasjonen har gjennomgått høringsuttalelsene og mener at temaene er nevnt i forslaget til planprogrammene ved føringer i statlige retningslinjer, regionale retningslinjer og kommunale føringer.

Kommunen har mottatt 2 arealinnspill (utvidelse av motocrossanlegg Jomås, og næringsarealer på Bøylestad) til kommuneplanens arealdel. Fult forståelig har kommunen fått protest/bemerkning på innspillet om å legge til rette for næringsarealer på Bøylestad. Dette som følge av kommunestyrets vedtak om fradeling etter jordloven som senere ble omgjort av Statsforvalteren. Innspillene og protestene/bemerkningene på dette, behandles i planprosessen med kommuneplanens arealdel og omtales ikke i forslaget til planprogram (denne saksfremstillingen). Administrasjonen anser det som viktig å skille planprogrammet fra planprosessen med kommunens arealdel.

Fortidsminneforeningen etterlyser kommunens kulturminneplan i listen over planer som er førende for kommuneplanens arealdel. Her snakker man litt om «hva som kom først av høna og egget». Kulturminneplanen er ikke endelig vedtatt. Forslag til kulturminneplanen ble vedtatt lagt ut på høring den 28.10.2021 i sak PS 21/58, forslag til kommuneplanens planprogram ble vedtatt lagt ut på høring den 23.09.2021. Poenget med planprogram er å forhindre at planer motstrider hverandre, så at forslaget til kulturminneplan skal være førende/hensynstaket i kommunes arealdel er opplagt. Administrasjonen vil foreslå å endre forslaget til planprogram slik at dette er sikret.

Administrasjonen har hatt samtale med Statsforvalteren i Agder. Deler av deres høringsuttalelse bygger på en misforståelse. De oppfattet at planprogrammet varslet/annonserte endring i kommuneplanens samfunnsdel og arealstrategi. De hadde ikke oppfattet at endringen som legitimerer næringsarealer for kraftkrevende bærekraftig industri, ble foretatt i planprosessen av kommuneplanens samfunnsdel/arealstrategi mellom 1 behandling og 2 behandling. Kommunens samfunnsdel/arealstrategi ble vedtatt samme dag som forslaget til planprogram for arealdelen ble vedtatt lagt ut til offentlig ettersyn (den 23.09.2021).

Statsforvalteren påpeker at alle FNs 17 bærekraftsmål henger i sammen og at man ikke kan oppnå hver bærekraftsmål hver for seg, men må løfte alle bærekraftmålene samtidig. Det forstår kommunens administrasjon og ved neste revisjon av samfunnsdelen (4 år til) bør dette spesielt spesifiseres. Men, ser man over listen av statlige forventninger, statlige retningslinjer, regionale planer og kommunens planer, som har vært førende for kommuneplanens samfunnsdelen, så mener administrasjonen at ingen av FNs bærekraftsmål er uteglemt.

Statsforvalteren i Agder kan ikke ha fått med seg at kommunens plan for næringsstrategi oppgir at fremtidig næringsarealer må tilstrebes lagt til område ved Blakstadheia til kommunegrensa. De kan heller ikke ha fått med seg at gjeldende kommuneplans arealdel (den som nå skal revideres) har lagt en hensynssone over dette område, for nærmere planlegging bl.a. for næringsarealer. Med hensyn til import/eksport men også arbeidsreiser, er det opplagt at fremtidige næringsarealer må tilstrebes å legges så nærme øst-vest forbindelsen (E18) som mulig.

Statsforvalteren foreslår at kommunen bør vurdere (ikke beregne) økonomiske konsekvenser som en tilrettelegging for bærekraftig kraftkrevende industri medfører. En ting er de konkrete tiltakene som f.eks. utbedring av veinettet, VA-anlegg, osv. som man kan sette som en rekkefølgebetingelse før enn området kan tas i bruk. En annen ting er økt befolkningsvekst, økt boligbygging, behov for økt skoleutbygging, økt helsetjeneste og økt barnehage tilbud osv. Administrasjonen mener dette er viktig, men er en del av planprosessen med kommuneplanens arealdel og ikke som et punkt i planprogrammet.

Både Statsforvalteren og Tjøstheim synes at planprogrammet oppgir tynt medvirkning. Froland kommune benytter utvalgene som for eksempel eldrerådet, funksjonshemmedes råd og ungdomsrådet. Plansaker skal være gjennomgått i disse utvalgene før enn formannskap og kommunestyre fatter vedtak i plansaker. Administrasjonen har tatt opp problemstillingen med ungdomsrådet. Som øyeblikkelig tiltak vil man prøve å få oversendt sakene tidligere til ungdomsrådet slik at de får bedre tid til å sette seg inn i saken. Ungdomsrådet vil prøve via skolens organer å nå ut til elevene om sakene. Opplegg der ungdommen kan komme med innspill via visuelle dataprogrammer som f.eks. «minecraft» osv. er man litt for sene med til denne planprosessen, men kan være noe man vil vurdere ved neste revidering. Lovpålagt annonsering/varsling vil bli foretatt.

Å sette av næringsarealer til kraftkrevende bærekraftig industri regner man vil få stor folkedeltakelse og at det må holdes folkemøte med dette som tema. Men, administrasjonen er tydelig på at å sette av næringsarealer til kraftkrevende bærekraftig industriområde, omfatter mer enn Froland alene. Det er av regional interesse og et godt samarbeid med Østre Agder næringsråd er en forutsetning for en god planbehandling.

Miljødirektoratets metodikk for konsekvensutredning av klima og miljø, er et «verktøy» for å synliggjøre konsekvensene og frigjøre seg fra subjektive vurderinger. En metodikk tilpasset et konkret tiltak er faren for en subjektiv vurdering stor.

Forutsetning for å tilrettelegge for kraftkrevende bærekraftig industri er at medgått klimagassutslipp i forbindelse med endret arealbruk, drift av industribygg, transport til/fra anlegget, og produksjonsprosessen skal, som følge av produktene, medføre besparelse av klimagassutslipp i form av klimavennlig transport. Miljødirektoratet oppgir at det pr. dags dato ikke finnes slik beregningsverktøy. Dersom det blir etablert kraftkrevende bærekraftig industri i Froland kommune vil klimagassutslippene (miljøutgiftene) være lett beregnelig og komme til uttrykk i beregningen av kommunens klimagassutslipp (lokalt). Gevinsten av at transportmidler velger bort fossil forbrenningsmotorer til fordel for klimavennlig drivstoff som el (batterier), hydrogen eller ammoniakk vil først komme til uttrykk globalt og nasjonalt. Man har i planprogrammet derfor endret kriteriet til kraftkrevende bærekraftig industri, fra mest mulig miljøprofitt til minst mulig miljøutgift.

Med hensyn til å forhindre nedbygging av jomfruelig skogsarealer og myrer, er kommunene blitt oppfordret til å fjerne fremtidige utbyggingsarealer som ikke ser ut til å bli realisert. For Froland kommune gjelder dette spesielt områder avsatt til fritidsbebyggelse. Arbeidsgruppen til kommuneplanen ser at man i denne planprosessen ikke får tid til å gjennomgå alle arealdelens fremtidige utbyggingsområder men mål om å fjerne/slanke fremtidig utbyggingsområder. Arbeidsgruppen mener det kan være en planoppgave ved neste revidering av kommuneplanen (om 4 år til). I forslaget til planprogram nevnte man at man burde vurdere det og vi har derfor forandret det.

Kommuneplanens føringer

Enkelt og nært!

Driftsmessige konsekvenser

Ingen.

Alternative løsninger

Kommunestyret har full mulighet for å sende saken i retur, med krav om endring av planprogrammet.

Konklusjon

Kommunedirektøren foreslår at revidert forslaget til planprogram for kommuneplanens arealdel vedtas. Vedtatt planprogram er endelig og kan ikke påklages.